

maatschappijleer 2 CSE KB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 56 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Criminaliteit en rechtsstaat

1 D

2 maximumscore 2

- Een materieel gevolg is (één van de volgende): 1
  - De bestrijding van fraude en verduistering kost de overheid/bedrijven geld.
  - Overheid lijdt/bedrijven lijden financiële schade door fraude en verduistering.
  - De bedrijven rekenen de schade die ze lijden vaak door in de prijzen van hun producten of diensten. De burger moet hierdoor meer betalen.

- Een immaterieel gevolg is (één van de volgende): 1
  - Het rechtsgevoel van mensen wordt aangetast / morele verontwaardiging.
  - Mensen vinden het oneerlijk/onrechtvaardig dat mensen zich niet aan de wet houden.
  - Mensen vinden het oneerlijk/onrechtvaardig dat mensen uit midden- en hogere milieus door hun toch al bevoorrechte positie deze vorm van criminaliteit plegen waarbij de pakkans relatief gering is.
  - Mensen verliezen hun vertrouwen in de overheid.
  - De normen en waarden van mensen veranderen / normvervaging / mensen kunnen fraude en verduistering steeds minder erg gaan vinden.

Opmerking

*Geen punten toekennen aan antwoorden als:
gevoelens van angst en onzekerheid, traumatische ervaringen,
geestelijke/emotionele schade, niet meer op straat durven, niet meer
kunnen slapen etc.*

3 B

4 A

5 B

Vraag	Antwoord	Scores
6	<p>maximumscore 1 Persoon A is rechter Persoon B is officier van justitie Persoon C is advocaat</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen 1 punt toekennen als alle antwoorden juist zijn.</i></p>	
7	C	
8	A	
9	D	
10	A	
11	B	
12	B	
13	C	
14	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nummer 1 • Nummer 2 	<p>1</p> <p>1</p>
15	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • De taak die niet goed is uitgevoerd, is: <ul style="list-style-type: none"> – doen uitvoeren van opgelegde vonnissen / zorgen dat veroordeelden hun straf uitzitten • Een andere hoofdtaak is (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – leiding geven aan opsporingsonderzoek / opsporingstaak – vervolgen van strafbare feiten / voor de rechter brengen van verdachten / aanklagen van de verdachte 	<p>1</p> <p>1</p>
16	<p>maximumscore 1 Nummer 2 en 3.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen 1 punt toekennen als beide nummers juist zijn.</i></p>	
17	C	
18	B	

Vraag	Antwoord	Scores
19	maximumscore 2 • Nummer 4 • Nummer 5	1 1
20	B	
21	B	
22	B	
23	maximumscore 2 • Nummer 4 • Nummer 6	1 1

Politiek en beleid

24	maximumscore 2 Juiste antwoorden zijn (twee van de volgende): – stemmen – oprichten van een politieke partij – lidmaatschap van een politieke partij / meedoen in een politieke partij – oprichten van een actie- of belangengroep – lid zijn van een actie- of belangengroep – indienen van een klacht of bezwaarschrift – handtekeningenactie – ondertekenen / indienen petitie – vormen van buitenparlementaire actie, zoals een blokkade – verzoek indienen om een referendum te houden – een burgerinitiatief indienen bij de Tweede Kamer – bij onenigheid met de overheid/gemeente de rechter inschakelen – lobbyen per juist antwoord	1
----	---	---

Opmerking

*Niet goed te rekenen, want in de tekst genoemd, zijn:
contact zoeken met politici / brief of e-mail schrijven aan politici,
inschakelen massamedia, deelnemen aan bijeenkomsten van de overheid,
discussies via internet, e-mail of sms, demonstreren, protesteren via
politieke partijen of organisaties.*

25	A	
----	----------	--

Vraag	Antwoord	Scores
26	<p>maximumscore 1</p> <p>Een dictatuur, want op de brandende krant staat “vrije pers”. In China is er geen sprake van persvrijheid.</p> <p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Alleen 1 punt toekennen als de toelichting juist is.</i></p>	
27	B	
28	A	
29	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mening 1: B (de liberale stroming) • Mening 2: C (de christendemocratische stroming) • Mening 3: A (de sociaaldemocratische stroming) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
30	B	
31	<p>maximumscore 2</p> <p>Juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – beschikt over kennis/deskundigheid – vertegenwoordigt een belangrijke groep bedrijven – beschikt namens Bouwend Nederland over financiële middelen – heeft gemakkelijke toegang tot de media – heeft toegang tot invloedrijke politici <p>per juist antwoord</p>	<p>1</p>
32	C	
33	A	
34	B	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 2

Juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- De volksvertegenwoordigers (parlementsleden, gemeenteraadsleden en Provinciale Statenleden) zijn door de burgers gekozen om voor hen de beslissingen te nemen. Als de burgers zelf mogen stemmen over politieke onderwerpen, neemt de macht van deze volksvertegenwoordigers af. / De positie van de volksvertegenwoordiging/het parlement wordt aangetast.
- Er kunnen alleen simpele ja/nee of voor/tegen vragen worden voorgelegd. / Bij een referendum is de keuze die de burgers moeten maken vaak (noodgedwongen) te simpel gemaakt. / Burgers moeten kiezen uit 'ja' of 'nee', en kunnen niet kiezen uit allerlei variaties.
- Politieke kwesties zijn vaak te ingewikkeld om door kiezers beoordeeld te kunnen worden.
- Er is een gevaar dat mensen beïnvloed worden in hun keuze door onjuiste en eenzijdige berichtgeving van de media.
- Als over veel/alle politieke kwesties een referendum wordt gehouden, is het niet mogelijk om een goed samenhangend beleid te voeren. / Het leidt tot versnippering van de politieke besluitvorming.
- Mensen stemmen snel tegen iets als ze ontevreden zijn over de politiek in het algemeen/de regering, of over een ander politiek onderwerp. / Kiezers stemmen tegen een voorliggend onderwerp of strijdpunt uit ongenoegen over andere zaken.

per juist antwoord

1

36 maximumscore 1

Conclusie 1 is juist

Conclusie 2 is onjuist

Conclusie 3 is juist

Opmerking

Alleen 1 punt toekennen als alle antwoorden juist zijn.

37 A

38 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

39 maximumscore 2

- Kenmerk 1: de groepen streven bepaalde belangen na.
Voorbeeld uit tekst 27: de groepen komen op voor het belang van de amv's (alleenstaande minderjarige vreemdelingen), ze willen dat amv's niet meer opgesloten worden, maar vrijgelaten 1
- Kenmerk 2: de groepen proberen voor deze belangen druk uit te oefenen op de politieke besluitvorming.
Voorbeeld uit tekst 27: de groepen hebben de staatssecretaris opgeroepen om onmiddellijk een einde te maken aan de opsluiting in cellen 1

Opmerking

Alleen 1 punt toekennen als kenmerk en bijbehorend voorbeeld juist zijn.

40 B

41 A

42 C

43 C

44 A

45 D

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste 10 kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 7 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	de Stentor van 21 oktober 2008
tekst 2	Het Algemeen Dagblad, editie het Groene Hart van 23 juni 2008
tekst 3	De Twentsche Courant Tubantia van 12 september 2008
tekst 4	De Twentsche Courant Tubantia van 12 september 2008
tekst 5	de Volkskrant van 8 april 2009
tekst 6	www.ad.nl/misdaadmeter van 3 mei 2008
tekst 7	NRC Handelsblad van 2 augustus 2007
tekst 8	de Stentor van 16 oktober 2008
tekst 9	NOS-teletekst van 4 juni 2008
tabel 1	www.politiedeinzezulte.be van 31 maart 2008
tekst 10	www.politie.nl van 12 maart 2008
tekst 11	www.volkskrant.nl van 18 maart 2009
tekst 12	de Stentor van 24 september 2008
tekst 13	de Gelderlander van 26 november 2008
tekst 14	Het Financieele Dagblad van 3 april 2009
tekst 15	www.ad.nl van 15 februari 2009
tekst 16	de Stentor van 21 oktober 2008
tekst 17	www.cbs.nl van 13 augustus 2008
tabel 2	www.cbs.nl van 13 augustus 2008
cartoon 1	www.tomjanssen.net
tekst 18	www.nietrokers.nl
tekst 19	NRC Handelsblad van 3 december 2008
tekst 20	de Volkskrant van 6 februari 2008
afbeelding 1	de Volkskrant van 6 februari 2008
tekst 21	www.bwmagazine.nl van 13 juni 2008
tekst 22	Elsevier van 10 juni 2008
tekst 23	www.nu.nl van 23 februari 2008
foto 1	www.regering.nl
tekst 24	de Volkskrant van 24 september 2008
tekst 25	www.telegraaf.nl van 3 februari 2009
tekst 26	de Stentor van 26 januari 2009
cartoon 2	het Parool van maart 2009
tekst 27	www.human.nl van 15 oktober 2008
tekst 28	www.telegraaf.nl van 3 februari 2009
tekst 29	www.volkskrant.nl van 9 september 2008
tekst 30	www.loenen.nl van april 2009